

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๕/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ๒๓/๒๕๖๗

วันที่ ๒๒ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง ศาลจังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

เรื่อง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๒๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ หรือไม่

ศาลจังหวัดร้อยเอ็ดส่งคำโต้แย้งของผู้ร้อง (นายประสาน จอมคำสิงห์) ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ผบ ข๑๓/๒๕๖๖ คดีหมายเลขแดงที่ ผบ ข๑/๒๕๖๗ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ข้อเท็จจริงตามคำโต้แย้งและเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

นายอริวัชร เนตรสว่าง เป็นโจทก์ ยื่นฟ้อง นางพจจุฬาลักษณ์ โพธิ์พุ่ม ที่ ๑ นายพงษ์ชยุตม์ โพธิ์พุ่ม ที่ ๒ และ นางฉวีวรรณ วินทะไชย ที่ ๓ เป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดร้อยเอ็ด ในคดีหมายเลขดำที่ ผบ ๓๙๐๕/๒๕๖๑ กรณีจำเลยที่ ๑ ผิดสัญญาเช่าซื้อรถยนต์ จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ร่วมรับผิดชอบในฐานะผู้ค้ำประกัน ต่อมาโจทก์และจำเลยทั้งสามทำสัญญาประนีประนอมยอมความฉบับลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑ ตกลงให้จำเลยทั้งสามร่วมกันหรือแทนกันชำระหนี้แก่โจทก์เป็นเงินจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับถัดจากวันฟ้อง

จนกว่าจำเลยทั้งสามจะชำระเสร็จ รวมทั้งค่าฤชาธรรมเนียม หากจำเลยทั้งสามผิคนัดยินยอมให้โจทก์บังคับคดีในส่วนที่ค้างชำระได้ทันที ศาลจังหวัดร้อยเอ็ดพิพากษาตามยอม คดีเป็นอันเสร็จเด็ดขาด เป็นคดีหมายเลขแดงที่ ผบ ๙๓๒๐/๒๕๖๑ จำเลยทั้งสามไม่ชำระเงินแก่โจทก์ โจทก์ยื่นคำร้องขอยึดที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างของจำเลยที่ ๓ เจ้าพนักงานบังคับคดีทำการยึดที่ดินซึ่งมีชื่อจำเลยที่ ๓ เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ จำนวน ๒ แปลง ได้แก่ โฉนดเลขที่ ๙๑๓๕๘ และโฉนดเลขที่ ๑๖๔๓๙ ตำบลโนนรัง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ต่อมาสำนักงานบังคับคดีจังหวัดร้อยเอ็ดประกาศขายทอดตลาดทรัพย์สินดังกล่าว ผู้ร้องเป็นบุคคลภายนอกยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สิน โดยอ้างว่าครอบครองที่ดินทั้งสองแปลงไว้โดยสงบและเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของเป็นเวลากว่า ๓๐ ปี ได้กรรมสิทธิ์โดยการครอบครองปรปักษ์ จำเลยที่ ๓ ไม่ใช่เจ้าของที่ดินทั้งสองแปลงที่เจ้าพนักงานบังคับคดียึดไว้ ส่วนเหตุที่ยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินเกินระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดเนื่องจากจำเลยที่ ๓ เคยแจ้งว่าได้โอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินทั้งสองแปลงให้ผู้ร้องแล้วและปิดบังข้อเท็จจริงกรณีที่ดินทั้งสองแปลงถูกบังคับคดี

ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ร้องได้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๒๓ วรรคหนึ่ง ในส่วนระยะเวลาการยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สิน การพิจารณาว่ามีพฤติการณ์พิเศษหรือเหตุสุดวิสัยหรือไม่ เป็นดุลพินิจที่ศาลจะพิจารณา และไม่มีแนวคำพิพากษาของศาลฎีกาตีความคำว่า “พฤติการณ์พิเศษและเหตุสุดวิสัย” หากศาลเห็นว่าคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินไม่มีพฤติการณ์พิเศษหรือเหตุสุดวิสัยต้องยกคำร้องและดำเนินการบังคับคดีต่อไป ทำให้ผู้ร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินซึ่งเป็นบุคคลภายนอกที่ได้รับความเสียหายจากการบังคับคดีไม่ได้รับความคุ้มครองตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย เป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลภายนอกในการยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินมากเกินไป ส่วนมาตรา ๓๒๓ วรรคสี่ บัญญัติให้สิทธิโจทก์หรือเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษายื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งให้บุคคลภายนอกผู้ยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินวางเงินหรือหาประกันต่อศาลในกรณีที่คำร้องนั้นไม่มีมูลและยื่นเข้ามาเพื่อประวิงการบังคับคดี มีผลกระทบต่อสิทธิของผู้ร้องเกินสมควร เนื่องจากจำกัดระยะเวลาการยื่นคำร้อง และหากผู้ร้องไม่สามารถนำเงินหรือหลักประกันมาวางศาล ศาลจะมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ คำสั่งของศาลดังกล่าวเป็นที่สุด เป็นการให้สิทธิแก่เจ้าหน้าที่เหนือบุคคลภายนอกผู้สุจริตที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการบังคับคดีที่ไม่สามารถหาเงินหรือหลักประกันมาวางต่อศาล เป็นการเพิ่มภาระแก่บุคคลภายนอก อีกทั้งมาตรา ๓๒๓ วรรคห้า บัญญัติให้โจทก์หรือเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาที่ได้รับความเสียหายเนื่องจากการยื่นคำร้องขอดังกล่าว

ไม่มีมูลและยื่นเข้ามาเพื่อประวิงการบังคับคดี อาจยื่นคำร้องต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอเพื่อขอให้ศาลสั่งให้ผู้กล่าวอ้างชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ตน เป็นบทบัญญัติที่ให้สิทธิและความสะดวกแก่เจ้าหนี้เพียงฝ่ายเดียว ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคในกฎหมาย ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๒๓ วรรคหนึ่ง วรรคสี่ และวรรคห้า เป็นบทบัญญัติที่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ขัดต่อหลักนิติธรรม ค้ำครองเจ้าหนี้มากกว่าบุคคลภายนอก ทำให้บุคคลภายนอกผู้สุจริตไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย เท่าเทียมกับโจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องสถานะของบุคคลและฐานะทางเศรษฐกิจ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗

ศาลจังหวัดร้อยเอ็ดเห็นว่า ผู้ร้องโต้แย้งว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๒๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ ซึ่งศาลจังหวัดร้อยเอ็ดจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวบังคับแก่คดี และยังมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ จึงส่งคำโต้แย้งดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำโต้แย้งของผู้ร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่ เห็นว่า ศาลจังหวัดร้อยเอ็ดส่งคำโต้แย้งของผู้ร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๒๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ หรือไม่ บทบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่ศาลจังหวัดร้อยเอ็ดจะใช้บังคับแก่คดี เมื่อผู้ร้องโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่าบทบัญญัตินี้ดังกล่าว ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และยังมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง จึงมีคำสั่งรับไว้พิจารณาวินิจฉัย และเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำความเห็นและจัดส่งสำเนาเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำความเห็นและจัดส่งสำเนาเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. อธิบดีกรมบังคับคดีจัดทำความเห็นสรุปได้ว่า สาเหตุที่ต้องมีการแก้ไขบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบังคับคดีนั้น เนื่องจากการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ใช้อยู่บางส่วนไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน

ทำให้การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลล่าช้า ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน และยังเป็นช่องทางให้มีการประวิงคดีจากคู่ความ ไม่ว่าจะเป็นโจทก์จำเลย ผู้ร้อง หรือผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ จึงจำเป็นและสมควรต้องแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายให้เหมาะสมยิ่งขึ้น การปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติลักษณะ ๒ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง มีการปรับปรุงโครงสร้างบทบัญญัติว่าด้วยการบังคับคดีใหม่ทั้งหมด การจัดหมวดหมู่ให้เป็นระบบ การกำหนดบทบัญญัติเพิ่มเติมขึ้นใหม่และแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติกฎหมายเดิมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อลดภาระของศาล เพิ่มอำนาจและหน้าที่ของเจ้าพนักงานบังคับคดี รวมถึงกำหนดบทบัญญัติเพื่อคุ้มครองเจ้าพนักงานบังคับคดีให้มีความชัดเจน นอกจากนี้ เพิ่มหน้าที่ของเจ้าหนี้ ลูกหนี้ผู้มีส่วนได้เสีย และมาตรฐานการคุ้มครองประโยชน์ผู้เกี่ยวข้องในการบังคับคดีให้มีความชัดเจน ตลอดจนปรับปรุงกระบวนการบังคับคดีให้เป็นไปโดยสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อันเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนและเสริมสร้างความเติบโตทางเศรษฐกิจ ความเชื่อมั่นในการลงทุนและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๒๓ ที่แก้ไขใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคลภายนอกผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับคดี โดยเพิ่มเติมบทคุ้มครองผู้ที่ได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากการร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สิน ๓ ประการ ประการแรก กำหนดบุคคลผู้ที่จะใช้สิทธิยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินไว้ ๔ ประเภท ได้แก่ บุคคลที่อ้างว่าจำเลยหรือลูกหนี้ไม่ใช่เจ้าของทรัพย์สิน เจ้าของรวมในอสังหาริมทรัพย์ที่แบ่งการครอบครองเป็นส่วนสัดส่วน เจ้าของรวมในสังหาริมทรัพย์ที่แบ่งได้ และผู้อยู่ในฐานะอันจะให้จดทะเบียนสิทธิของตนได้อยู่ก่อน ประการที่สอง กำหนดกระบวนการในการยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินออกเป็น ๓ กรณี ได้แก่ (๑) กรณีไม่มีพฤติการณ์พิเศษหรือเหตุสุดวิสัย จะต้องยื่นคำร้องขอต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดี ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่มีการยึดทรัพย์สินนั้น (๒) กรณีที่มีพฤติการณ์พิเศษ จะต้องยื่นคำร้องขอไม่ช้ากว่า ๗ วัน ก่อนวันที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนดไว้เพื่อการขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สินนั้นเป็นครั้งแรก และ (๓) กรณีที่มีเหตุสุดวิสัย จะต้องยื่นคำร้องขอก่อนขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สิน และประการที่สาม แก้ไขเพิ่มเติมบทคุ้มครองโจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาที่ได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากการร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สิน

๒. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาจัดทำความเห็นสรุปได้ว่า การยกร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (ลักษณะ ๒ การบังคับคดี

ตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง) โดยแก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับคดีให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน และปรับปรุงโครงสร้างบทบัญญัติว่าด้วยการบังคับคดีใหม่ทั้งหมด นำบทบัญญัติเรื่องเดียวกันที่กระจัดกระจายอยู่หลายแห่งมาจัดหมวดหมู่ให้เป็นระบบมากยิ่งขึ้น เพื่อปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับคดีให้เป็นไปโดยสะดวก รวดเร็ว และเป็นธรรม ร่างมาตรา ๓๒๓ กำหนดเรื่องขอให้ปล่อยทรัพย์สินเป็นสำคัญ เพื่อให้บุคคลภายนอกได้รับความคุ้มครองมากยิ่งขึ้น โดยกำหนดเหตุในการกล่าวอ้างขอให้ปล่อยทรัพย์สินไว้ ๓ ประการ ประการแรก จำเลยหรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ใช่เจ้าของทรัพย์สินที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ยึดไว้ ประการที่สอง ตนเป็นเจ้าของรวมซึ่งมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามที่ได้แบ่งการครอบครองเป็นส่วนสัดส่วน และประการที่สาม ตนเป็นผู้อยู่ในฐานะอันจะให้จดทะเบียนสิทธิของตนได้อยู่ก่อน และกำหนดระยะเวลาในการยื่นคำร้องเป็น ๓ ช่วง คือ (๑) กรณีปกติให้ยื่นคำร้องขอภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีการยึดทรัพย์สิน (๒) กรณีที่มีพฤติการณ์พิเศษเมื่อพ้นระยะเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่มีการยึดทรัพย์สินไปแล้ว ให้ยื่นคำร้องขอไม่ช้ากว่าเจ็ดวันก่อนวันที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนดไว้เพื่อการขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สินนั้นเป็นครั้งแรก และ (๓) กรณีที่มีเหตุสุดวิสัย จะต้องยื่นก่อนขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สินนั้น ถ้ามีการร้องขัดทรัพย์สิน ศาลจะพิจารณาคำร้องขัดทรัพย์สินเหมือนอย่างคดีธรรมดา โดยให้โอกาสโจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาขอคุ้มครองชั่วคราวด้วยการยื่นคำร้องเข้ามา หากมีพยานหลักฐานเบื้องต้นว่าคำร้องนั้นไม่มีมูลและประวิงการบังคับคดีก็ให้ศาลสั่งให้วางเงินหรือหลักประกัน ถ้าไม่วางก็ถือว่าเป็นการประวิงการบังคับคดีเพราะถือว่าไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาลซึ่งเป็นหลักทั่วไป เมื่อวางแล้วในระหว่างการดำเนินคดี ถ้ามีเหตุอันเกิดจากพยานหลักฐานที่เดิมไม่มีมูล ต่อมาศาลได้สวนแล้วปรากฏว่ามีมูลก็ไม่มีผลจำเป็นต้องวางหลักประกันไว้เช่นนี้ก็ให้คืนหลักประกันได้ ทั้งนี้ ให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจและวิธีการตามความเหมาะสม ส่วนการกำหนดให้คำสั่งศาลเป็นที่สุดท้ายเกี่ยวกับการวางเงินหรือหาประกันการจำหน่ายคดีหรือการคืนหรือยกเลิกประกัน เพื่อวางหลักเรื่องการร้องขัดทรัพย์สินให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาเสร็จไปโดยเร็ว เนื่องจากเป็นบทบัญญัติที่บุคคลภายนอกมักจะใช้ในการประวิงการบังคับคดีให้ล่าช้าหากปล่อยให้มีการอุทธรณ์หรือฎีกาคำสั่งต่อไป คดีจะยืดเยื้อออกไปและเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาก็ไม่มีทางที่จะบังคับคดีได้ เพราะเมื่อมีการอุทธรณ์คำสั่งก็ไม่ต้องวางเงินต่อศาล และศาลก็จำหน่ายคดีไม่ได้ เพราะคำสั่งนี้ยังไม่เป็นที่สุดท้าย สำหรับการขอให้ชุดใช้ค่าสินไหมทดแทนในคดีร้องขัดทรัพย์สิน เพื่อกำหนดหลักการเรื่องการเรียกค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาที่ได้รับความเสียหายสืบเนื่องจากศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอที่ไม่มีมูลและยื่นเข้ามาเพื่อประวิงการบังคับคดี

๓. เลขาธิการวุฒิสภাজัดส่งสำเนารายงานการประชุมและบันทึกการประชุมคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (ลักษณะ ๒ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง) สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๘/๒๕๕๙ ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๙ ครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๙ ครั้งที่ ๑๒/๒๕๕๙ ครั้งที่ ๑๓/๒๕๕๙ ครั้งที่ ๒๙/๒๕๕๙ ครั้งที่ ๑๗/๒๕๖๐ ครั้งที่ ๒๐/๒๕๖๐ ครั้งที่ ๒๒/๒๕๖๐ ครั้งที่ ๒๔/๒๕๖๐ ครั้งที่ ๒๕/๒๕๖๐ และครั้งที่ ๒๖/๒๕๖๐ สำเนารายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (ลักษณะ ๒ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง) สภานิติบัญญัติแห่งชาติ สำเนารายงานการประชุมและบันทึกการประชุม สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๓/๒๕๕๙ และครั้งที่ ๑๙/๒๕๖๐ สรุปได้ว่า บทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ใช้บังคับอยู่บางส่วนไม่เหมาะสมแก่สภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ทำให้การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลเป็นไปได้โดยล่าช้าไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนผู้มีรรถคดี และเปิดโอกาสให้มีการประวิงคดี โดยการอุทธรณ์และฎีกาคำสั่งของศาลในชั้นบังคับคดี สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาและคำสั่งให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำโต้แย้งของผู้ร้อง ความเห็นและข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเอกสารประกอบแล้วเห็นว่า ผู้ร้องไม่ได้แสดงผลประกอบคำโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๒๓ วรรคสองและวรรคสาม ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ วรรคสอง วรรคสี่ และวรรคห้า อย่างไร ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในส่วนนี้ และเห็นว่า คดีเป็นปัญหาข้อกฎหมายและมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ จึงยุติการไต่สวนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง กำหนดประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๒๓ วรรคหนึ่ง วรรคสี่ และวรรคห้า ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย” วรรคสอง บัญญัติว่า “กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง” มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน” และวรรคสาม บัญญัติว่า “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมือง อันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้”

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติที่กำหนดวิธีการดำเนินกระบวนการพิจารณาเพื่อรับรอง คุ้มครอง หรือบังคับตามสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมายสารบัญญัติ โดยมาตรา ๓๒๓ เป็นบทบัญญัติในภาค ๔ วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาและการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ลักษณะ ๒ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง หมวด ๒ การบังคับคดีในกรณีที่เป็นหนี้เงิน ส่วนที่ ๖ สิทธิของบุคคลภายนอกและผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ถูกบังคับคดี ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๖๐ มีเหตุผลในการประกาศใช้ คือ โดยที่บทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ใช้บังคับอยู่บางส่วนไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ทำให้การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลเป็นไปโดยล่าช้า ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอในการอำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชนผู้มีอรรถคดี และเปิดโอกาสให้มีการประวิงคดี สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาและคำสั่งให้เหมาะสมยิ่งขึ้น มาตรา ๓๒๓ วรรคหนึ่ง

บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับมาตรา ๕๕ บุคคลใดกล่าวอ้างว่าจำเลยหรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ใช่เจ้าของทรัพย์สินที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ยึดไว้ หรือตนเป็นเจ้าของรวมซึ่งมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในทรัพย์สินนั้น ซึ่งเป็นอสังหาริมทรัพย์ที่ได้แบ่งการครอบครองเป็นส่วนสัด หรือตนเป็นเจ้าของรวมในทรัพย์สินนั้น ซึ่งเป็นสังหาริมทรัพย์ที่เป็นทรัพย์แบ่งได้ หรือตนเป็นผู้อยู่ในฐานะอันจะให้จดทะเบียนสิทธิของตนในทรัพย์สินนั้นได้อยู่ก่อน บุคคลนั้นอาจร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนหรือเฉพาะส่วนของตนแล้วแต่กรณี โดยยื่นคำร้องขอต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีการยึดทรัพย์สินนั้น แต่ถ้าไม่สามารถยื่นคำร้องขอภายในระยะเวลาดังกล่าว บุคคลนั้นจะยื่นคำร้องขอเมื่อพ้นระยะเวลา เช่นว่านั้นได้ก็ต่อเมื่อมีพฤติการณ์พิเศษและได้ยื่นคำร้องขอไม่ช้ากว่าเจ็ดวันก่อนวันที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนดไว้เพื่อการขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สินนั้นเป็นครั้งแรก เว้นแต่ในกรณีที่มิเหตุสุดวิสัย บุคคลนั้นจะยื่นคำร้องขอในภายหลังก็ได้ แต่จะต้องยื่นเสียก่อนขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สินนั้น”

วรรคสี่ บัญญัติว่า “โจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา อาจยื่นคำร้องว่าคำร้องขอขึ้นนั้นมีมูลและยื่นเข้ามาเพื่อประวิงการบังคับคดี เมื่อปรากฏพยานหลักฐานเบื้องต้นว่า คำร้องนั้นฟังได้ ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้กล่าวอ้างวางเงินหรือหาประกันต่อศาลตามจำนวนและภายในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควร เพื่อเป็นประกันการชำระค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา สำหรับความเสียหายที่อาจได้รับจากการยื่นคำร้องขอนั้น ถ้าผู้กล่าวอ้างไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ให้ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ส่วนเงินหรือประกันที่วางไว้ต่อศาลดังกล่าว เมื่อศาลเห็นว่าไม่มีความจำเป็นต่อไป จะสั่งคืนหรือยกเลิกประกันนั้นก็ได้ คำสั่งของศาลตามวรรคนี้ให้เป็นที่ที่สุด”

และวรรคห้า บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลได้มีคำสั่งยกคำร้องขอที่ยื่นไว้ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ถ้าโจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาที่ได้รับความเสียหายเนื่องจากการยื่นคำร้องขอดังกล่าวเห็นว่า คำร้องขอนั้นไม่มีมูลและยื่นเข้ามาเพื่อประวิงการบังคับคดี บุคคลดังกล่าวอาจยื่นคำร้องต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลได้มีคำสั่งยกคำร้องขอเพื่อขอให้ศาลสั่งให้ผู้กล่าวอ้างชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ตนได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้แยกการพิจารณาเป็นสำนวนต่างหากจากคดีเดิม และเมื่อศาลได้สอบสวนแล้วเห็นว่าคำร้องนั้นฟังได้ ให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้กล่าวอ้างชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควร ถ้าบุคคลดังกล่าวไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล โจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอาจร้องขอให้ศาลบังคับคดีแก่บุคคลนั้นเสมือนหนึ่งว่าเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา”

ข้อโต้แย้งของผู้ร้องที่ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๒๓ วรรคหนึ่ง ในส่วนระยะเวลาการยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สิน การพิจารณาว่ามีพฤติการณ์พิเศษหรือเหตุสุดวิสัยหรือไม่ เป็นดุลพินิจของศาลที่จะพิจารณา และไม่มีแนวคำพิพากษาของศาลฎีกาตีความคำว่า “พฤติการณ์พิเศษ และเหตุสุดวิสัย” หากศาลเห็นว่าคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินไม่มีพฤติการณ์พิเศษหรือเหตุสุดวิสัยก็ต้องยกคำร้อง และดำเนินการบังคับคดีต่อไป ทำให้ผู้ร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินซึ่งเป็นบุคคลภายนอกที่ได้รับความเสียหาย จากการบังคับคดีไม่ได้รับความคุ้มครองตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย เป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัด สิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลภายนอกในการยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สิน มาตรา ๓๒๓ วรรคสี่ บัญญัติให้สิทธิโจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษายื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งให้บุคคลภายนอกผู้ยื่นคำร้อง ขอให้ปล่อยทรัพย์สินวางเงินหรือหาประกันต่อศาลในกรณีที่คำร้องนั้นไม่มีมูลและยื่นเข้ามาเพื่อประวิงการบังคับคดี มีผลกระทบต่อสิทธิของผู้ร้องเกินสมควร เนื่องจากจำกัดระยะเวลาในการยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งไปแล้ว และหากผู้ร้องไม่สามารถที่จะนำเงินหรือหลักประกันมาวางได้ ศาลจะมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ คำสั่งของศาลดังกล่าวให้เป็นที่สุด เป็นการให้สิทธิแก่เจ้าหนี้เหนือบุคคลภายนอกผู้สุจริตได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการบังคับคดีที่ไม่สามารถหาเงินหรือหลักประกันมาวางต่อศาล เป็นการเพิ่มภาระให้แก่บุคคลภายนอก ส่วนมาตรา ๓๒๓ วรรคห้า บัญญัติให้โจทก์หรือเจ้าหนี้ ตามคำพิพากษาอาจยื่นคำร้องต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลได้มีคำสั่งยกคำร้องขอ เพื่อขอให้ศาลสั่งให้ผู้กล่าวอ้างชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ตนได้ เป็นบทบัญญัติที่ให้สิทธิและความสะดวกแก่เจ้าหนี้เพียงฝ่ายเดียว ทำให้เกิดความไม่เสมอกันในกฎหมาย เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องสถานะของบุคคล และฐานะทางเศรษฐกิจ บทบัญญัติมาตรา ๓๒๓ วรรคหนึ่ง วรรคสี่ และวรรคห้า ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ นั้น เห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๒๓ มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคลภายนอกผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับคดี มีสาระสำคัญ ๓ ประการ ประการแรก กำหนดตัวบุคคลผู้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลไว้ ๔ ประเภท ได้แก่ บุคคลที่อ้างว่า จำเลยหรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ใช่เจ้าของทรัพย์สิน เจ้าของรวมในอสังหาริมทรัพย์ที่แบ่งการครอบครอง เป็นส่วนสัดส่วน เจ้าของรวมในสังหาริมทรัพย์ที่แบ่งได้ และผู้อยู่ในฐานะที่จะจดทะเบียนสิทธิของตนได้อยู่ก่อน อันเป็นการคุ้มครองสิทธิบุคคลภายนอกเพิ่มขึ้นจากการที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาดำเนินการบังคับคดี ประการที่สอง กำหนดวิธีการและระยะเวลาในการใช้สิทธิยื่นคำร้องขอให้ชัดเจนยิ่งขึ้น จากเดิมที่บทบัญญัติ

เกี่ยวกับการร้องขอตีพิมพ์กฎหมายมีได้กำหนดเวลาไว้ ทำให้ยื่นคำร้องขอเมื่อใดก็ได้ เพียงแต่ต้องยื่นก่อนนำทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาด แต่บทบัญญัติมาตรา ๓๒๓ ที่แก้ไขใหม่กำหนดระยะเวลาในการยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินเพื่อให้โอกาสหรือคุ้มครองสิทธิของบุคคลภายนอกผู้เกี่ยวข้องกับ การบังคับคดี โดยแบ่งออกเป็น ๓ กรณี กรณีแรก ไม่มีพฤติการณ์พิเศษหรือเหตุสุดวิสัย ต้องยื่นคำร้องขอต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีการยึดทรัพย์สินนั้น กรณีที่สอง มีพฤติการณ์พิเศษ ต้องยื่นคำร้องขอไม่ช้ากว่าเจ็ดวันก่อนวันที่เจ้าพนักงานบังคับคดี กำหนดไว้เพื่อการขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สินนั้นเป็นครั้งแรก กรณีที่สาม มีเหตุสุดวิสัย ต้องยื่นคำร้องขอก่อนขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สิน และประการที่สาม กำหนดบทคุ้มครองผู้ที่ได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากการร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สิน การกำหนดระยะเวลาในการร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินดังกล่าวเป็นการกำหนดระยะเวลาตามความจำเป็นในแต่ละกรณี เป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดให้มีข้อยกเว้นเป็นกรณีพิเศษเพิ่มขึ้นเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่บุคคลภายนอกในการยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สิน และเพื่อให้สอดคล้องกับกระบวนการขั้นตอน การบังคับคดี เช่น การกำหนดระยะเวลาให้ยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินก่อนที่จะมีการขายทอดตลาด เพื่อเปิดโอกาสให้ศาลมีเวลาไต่สวนคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สิน หากศาลเห็นควรสั่งให้ผู้ร้องวางประกัน ผู้ร้องย่อมมีเวลาหาเงินหรือหลักทรัพย์มาวางประกันได้ ส่วนการกำหนดระยะเวลาไว้ไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ก่อนวันขายทอดตลาดก็ด้วยเหตุผลว่า หากกำหนดระยะเวลานานเกินควรจะทำให้กระบวนการพิจารณาของศาล เป็นไปโดยล่าช้า เป็นการรอนสิทธิของเจ้าของทรัพย์สินที่แท้จริงซึ่งเป็นผู้สุจริต อีกทั้งการพิจารณาว่า ข้ออ้างตามคำร้องขอมีพฤติการณ์พิเศษหรือเหตุสุดวิสัยหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏ ในคำร้องขอแต่ละกรณีเป็นสำคัญ ศาลมีอาจใช้ดุลพินิจของตนเพียงลำพังได้ และไม่จำเป็นต้องให้ศาลฎีกามีคำพิพากษาวางแนวทางการตีความถ้อยคำดังกล่าวเสียก่อน หากไม่เปิดโอกาสให้ศาลใช้ดุลพินิจเลย ผู้ร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินจะใช้สิทธิยื่นคำร้องขอได้เพียงระยะเวลาเดียว คือ ภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่มีการยึดทรัพย์สินเท่านั้น ทั้งนี้ พฤติการณ์พิเศษหรือเหตุสุดวิสัยบัญญัติอยู่ในประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓ ซึ่งศาลยุติธรรมใช้มาตรานี้เป็นเครื่องมือในการอำนวยความสะดวก โดยพิจารณาพฤติการณ์พิเศษหรือเหตุสุดวิสัยตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏในคำร้องขอหรือที่ได้จากการไต่สวน ซึ่งการยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินก็ใช้หลักการและแนวทางเดียวกัน

สำหรับบทบัญญัติมาตรา ๓๒๓ วรรคสี่ ที่บัญญัติให้สิทธิโจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งให้ผู้รื้อวางเงินหรือหาประกันต่อศาลในกรณีที่คำร้องขอนั้นไม่มีมูลและยื่นเข้ามา เพื่อประวิงการบังคับคดี เมื่อมีการร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สิน ศาลจะพิจารณาคำร้องขอเช่นเดียวกับ คดีธรรมดา โดยเปิดโอกาสให้โจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษายื่นคำร้องขอให้ชดใช้ค่าเสียหาย สำหรับความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นจากการยื่นคำร้องขอดังกล่าว อันเป็นมาตรการกถันกรองคำร้อง ขอให้ปล่อยทรัพย์สินที่ยื่นเข้ามาในชั้นบังคับคดีเพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง เป็นธรรม ทำให้การยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินเพื่อประวิงการบังคับคดีทำได้ยากยิ่งขึ้น กรณีที่ความปรากฏแก่ศาลว่าคำร้องขอนั้นไม่มีมูลและเป็นการประวิงการบังคับคดี ศาลอาจมีคำสั่ง ให้ผู้รื้อวางเงินหรือหลักประกัน ถ้าผู้ร้องไม่ปฏิบัติตามให้ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ และคำสั่งดังกล่าวให้เป็นที่สุด เนื่องจากหากปล่อยให้มีการอุทธรณ์หรือฎีกาคำสั่งต่อไป กระบวนการบังคับคดี ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งจะยืดเยื้อทำให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาไม่สามารถบังคับคดี และไม่เป็นที่ยุติ ต่อคู่ความทุกฝ่าย ทั้งนี้ กฎหมายมิได้บังคับให้ศาลต้องสั่งตามที่โจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาร้องขอ และมีได้กำหนดว่าต้องเป็นเงินหรือประกันที่มีมูลค่าเท่าใด แต่ศาลจะต้องพิจารณาโดยคำนึงถึง ความเป็นธรรมที่คู่กรณีทั้งสองฝ่ายพึงจะได้รับเป็นสำคัญ

ส่วนบทบัญญัติมาตรา ๓๒๓ วรรคห้า ที่บัญญัติให้โจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาที่ได้รับ ความเสียหายเนื่องจากการยื่นคำร้องขอที่ไม่มีมูลและยื่นเข้ามาเพื่อประวิงการบังคับคดี อาจยื่นคำร้องต่อศาล เพื่อขอให้ศาลสั่งให้ผู้กล่าวอ้างชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ตนได้นั้น เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์การเรียกค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาที่ได้รับ ความเสียหายโดยไม่ต้องฟ้องร้องเป็นคดีใหม่ เพื่อคุ้มครองผู้ที่ได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากการร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สิน ทำให้การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง เป็นธรรม มีประสิทธิภาพในการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนผู้มีอรรถคดี และเป็นการป้องปรามการร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินโดยมีเจตนาให้การบังคับคดีล่าช้าหรือยื่นคำร้องขอเข้ามา เพื่อประวิงการบังคับคดีอันเป็นการสร้างความสมดุลเพื่อความเป็นธรรมให้กับทุกฝ่าย

ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๒๓ วรรคหนึ่ง วรรคสี่ และวรรคห้า จึงเป็นบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิของคู่ความและผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมอย่างเท่าเทียมกัน

เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วนพอเหมาะพอควรแก่กรณี ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ไม่ขัดต่อหลักความเสมอภาค และไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องสถานะของบุคคลและฐานะทางเศรษฐกิจ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๒๓ วรรคหนึ่ง วรรคสี่ และวรรคห้า ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม

นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

นายปัญญา อุดชาชน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายวิรุฬห์ แสงเทียน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายจิรนิติ หะวานนท์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายนภดล เทพพิทักษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอุดม รัฐอมฤต

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุเมธ รอยกุลเจริญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ